

Mgr. Karolína Pávková: Bilingvní školy a evropské projekty. Dizertační práce. Praha, Katedra pedagogiky FFUK 2012. 188 s. včetně příloh. (školitelka: doc. PhDr. M. Váňová, CSc.)

posudek oponenta

Téma dizertační práce Karolíny Pávkové patří mezi základní a východisková témata současných a pravděpodobně i perspektivních snah o stále širší globalizaci kurikulární politiky v oblasti evropského vzdělávání a školství. Je otázkou, zda má věda podporovat rozvoj tohoto trendu, či jej pouze monitorovat a analyzovat, když se stále více ukazuje, že jde o převážně ideologicky prosazovaná témata ekonomicky velmi dobře podporovaná. Na druhé straně existuje skutečná potřeba místně potřebného obsahu vzdělání, které takovéto výhody nemá. Autorka si vybrala téma vlivu bilingvního vzdělávání a smyslu „evropsky“ podporovaných projektů na úroveň jazykového vzdělávání žáků. To lze ještě akceptovat jako výzkumné téma, i když nebyla autorkou dotčena, natož zodpovězena základní otázka všech mezinárodních konferencí, věnujících se tomuto tématu, totiž má-li EU pomocí projektů (a tím i financí) podporovat malé jazyky, či se soustředit jen na prosazování všeobecně komunikačního nástroje (lingua franca) – angličtiny? Kde tedy končí zájem interkulturního a multikulturního vzdělávání pro Evropu?

Práce je z hlediska tématu výstižně strukturována, což svědčí o promyšlenosti obsahu práce a jejich cílů. Práce je rozdělena standardně do dvou částí – teoretické a empirické, obě části obsahují potřebné a očekávané informace, i když autorka velmi často ulpívá na popisném charakteru bez náležitého analytického přístupu a vysvětlení, proč si to myslí a jaké je např. její osobní stanovisko. Autorka se vyrovnala i s vědeckým aparátem a přílohami, které povinně doplňují vlastní text práce. Z hlediska obsahového nemám k práci vážnějších připomínek, pokud takové téma je schváleno školitelem i oborovou radou, lze jej na této úrovni zpracovat. Otázkou je, zda úroveň zpracování odpovídá nárokům kladeným na dizertační práce. V následujícím textu posudku uvedu některé námitky a problémy, které by měly být autorkou vysvětleny a obhájeny v rámci ústní obhajoby práce.

1. Autorka se sice vyrovnává s terminologií „evropských projektů“, ale v oblasti pedagogické terminologie, zaměřené zejména na obor srovnávací pedagogiky umožňuje velmi nepečlivě volné nakládání s pojmy (např. s. 12: a i jinde je použit pojem „sekundární škola“. To si mohou dovolit povrchně píšící novináři, nikoliv ale

uchazečka o vědeckou hodnost. Autorka sice zná členění dle ISCED, ale nepoužívá jej s porozuměním. Pojem sekundární (primární, terciární) se používá výhradně jako označení úrovně vzdělávání, pro školu jako instituci se používají obecně pojmy základní, střední nebo vysoká, které jsou v jednotlivých zemích konkrétněji označovány dalšími přívlastky. Pozoruji na tento problém více, protože jde o práci komparativního charakteru. S. 13: je uveden pojem „edukační proces“, jinde ovšem vzdělávací, výukový, vyučovací proces, bez náležitého rozlišení).

2. Na s. 15-16 uvádí autorka cíl práce a výzkumný problém práce, které jsou definičně v podstatě totožné. Proč? Z jakého důvodu?
3. Proč autorka ulpívá na chronicky známých informacích popisného charakteru a nesnaží se analyzovat např. posun cílů a obsahu evropské vzdělávací politiky v čase? Odkazy na starší materiály (Walterová) by měly být spíše konfrontovány s aktuálními dokumenty a cílem vymezení posunu, zejména v oblasti ekonomického tlaku evropské vzdělávací politiky na národní úroveň vzdělávání.
4. Na s. 36-37 autorka uvádí přehledové tabulky 1. a 3. pilíře evropské vzdělávací politiky, ale chybí zde nejen vysvětlení obsahu tabulek, ale i zmínka, co je obsahem 2. pilíře, po kterém se bude každý čtenář pít.
5. Práce je poznamenána řadou problémů, na které jsem již upozorňoval v posudku na autorčin článek do časopisu Pedagogika. Proč je autorka v dizertaci neupravila? Jde zejména o alespoň krátké vypsání možností, které výzkum umožňoval i v oblasti kvalitativního přístupu. Statistické zhodnocování výsledků většinou odpovědí ano-ne, není moc vypovídající, přičemž jde obsahy nadmíru zajímavé a pro vzdělávání potřebné. Informace z jednotlivých tří zemí jsou kladeny vedle sebe, ale chybí analýza, proč tomu tak v jednotlivých zemích je. Jaká je míra porovnatelnosti z hlediska teorie komparace?
6. V závěrech práce jsem očekával nikoliv jen souhrn předchozích informací, ale odpověď na otázky typu: Proč je takový výzkum nutný, potřebný, k čemu slouží a jak dále s nimi pracovat? Proč si autorka myslí, že jsou podobná témata důležitá a zda je možné je zkoumat i jinými nástroji, z hlediska jiných metodologických přístupů?
7. Autorka uvádí v dotazníku „státně odlišené metody výuky“. Je to korektní? Jak stát nebo národ ovlivňuje výukovou metodu, lze ji omezit hranicemi geografickými nebo politickými?

8. Jak autorka verifikovala výpovědi v dotaznících a rozhovorech, které mají charakter individuálního dojmu nebo představy, či přání respondenta?
9. Z hlediska formálního je práce plná překlepů, chyb, které jsou zcela zbytečné a mohly být odstraněny pečlivým revizním čtením. Je to velká škoda, protože to silně znehodnocuje snahu autorky poskytnout zajímavý výzkumný pohled na aktuální téma jazykového vzdělávání. Zejména chyby v překladech dotazníků do angličtiny a němčiny jsou znakem nepečlivosti (uvádím je přímo ve výtisku práce). Řada chyb v seznamu zdrojů ukazuje na „horkou jehlu“ autorky, která si neváží vlastní práce.

Na základě výše uvedených problémových míst konstatuji, že předložená dizertační práce Mgr. Karolíny Pávkové splňuje částečně parametry kladené na podobné kvalifikační práce a s čistým svědomím navrhuji komisi, aby byla práce připuštěna k obhajobě, pokud na tom autorka bude trvat, a byl jí udělen titul PhD. po zodpovězení a vysvětlení všech výše uvedených nedostatků. Ovšem v textu archivované práce chyby zůstanou a budou vizitkou nejen autorky, ale i oborové rady.

Pardubice, 16.. července 2012

prc